

Actiunea, Administratiunea și
Tipografia:
BRAȘOVU, piața mare Nr. 22.
Măsurile neînscrise nu se pri-
nesc. Manuscrisurile nu se re-
tinează.
Birourile de anunțuri:
Brașov, piața mare Nr. 22.
Se rate mai primesc în Viena
de la M. Mosse, Haasenstein & Vogler
(K. Haas), Heinrich Schölkopf, Alois
Wald, M. Dukes, A. Oppel, J. Dan-
ner, în Budapesta: A. V. Gold-
ner, Anton Mészáros, Eckstein, Bernat;
Frankfurt: G. L. Daus; în Ham-
burg: A. Stöcker.
Prețul inserțiilor: o serie
completă pe o coloană 6 cr.
30 cr. timbru pentru o pu-
blicare. Publicări mai dese
după tariful și învoială.
Anunțurile pe pagina III-a o
costă 10 cr. v. a. sau 80 bani.

GAZETA TRANSILVANIEI

ANUL II

„Gazeta” ieșe în fiecare zi
Abonamente pentru Austro-Ungaria
Pe un an 12 fl., pe șase luni
6 fl., pe trei luni 3 fl.
Pentru România și străinătate
Pe un an 40 franci, pe șase
luni 20 franci, pe trei luni
10 franci.
Se prenumără la toate ofi-
ciile postale din țară și din
afară și la dd. colectori.
Abonamentul pentru Brașov:
la administrațiune, piațamare
Nr. 22, etajul I.: pe un an
10 fl., pe șase luni 5 fl., pe trei
luni 2 fl. 50 cr. Cu dusul în
casă: Pe un an 12 fl., pe
șase luni 6 fl., pe trei luni 3 fl.
Unu esemplar 5 cr. v. a. sau
15 bani.
Atât abonamentele cât și
inserțiunile sunt a se plăti
înainte.

Nr. 276.

Brașov, Vineri 16 (28) Decembrie

1888.

Brașov, 15 Decembrie v.

„Până când vom continua lupta în contra maghiarisării, necurmată vom fi considerați ca adversari ai statului și neîncrederea ce domnesce față cu noi (în tabăra maghiară) numai atunci ar înceta, decât ne-am împrieteni cu statul național maghiar și decât am jertfi caracterul nostru german. Maghiarii nu vor renunța, într'un timp ce se poate prevedea, la alcătuirea statului național, tocmai așa nici Sașii nu vor fi înclinați într'un timp ce se poate prevedea de a-și jertfi caracterul german, E greu de a eși din acest cerc vițios.”

Cu aceste cuvinte caracterizează deputatul național sașu din cercul Ghimbavului Iosif W. Filtsch situațiunea actuală a Sașilor față cu nisuițele Ungurilor într'un articol ce-lu adresează lui „Kolozsvar” despre alegerea din Cisnădiă. Și nu putem decât să aprobăm această vedere.

Așa este, pentru un timp ce se poate prevedea, nu e speranță, că Sașii ardeleni decizi a-și apăra și conserva caracterul lor național să se potă ajunge de-a se împăca cu maghiarismul violent, care tinde a realiza planul utopic al unui stat național maghiar.

Atunci de ce-și mai perd deputații sași timpul, vrându să convingă pe cei dela putere despre lealitatea și fidelitatea lor către stat?

După vorbe și declararea categorică de mai sus a deputatului Filtsch este învederată, că Sașii, pe cât timp nu vor voi să renunțe la caracterul lor național, trebuie cu necesitate să se opună ideii unui stat național maghiar. Prin urmare Sașii sunt chiar forțați prin resonele existenței lor naționale de a nu fi credin-

ciosi „ideii de stat național maghiar.”

Din partea maghiară însă mereu se accentuează scésta idee și din punctul ei de vedere sunt declarați mereu ca necredincioși față cu statul Sașii, Românii, Sârbii și Slovacii din aceste țări.

Etă ce răspunde „Kolozsvar” deputatului cercului Ghimbav:

„Dice d-lu Filtsch că voim stat național. Dér ce altceva am pute noi dori? Ilu întrebăm. Căci doră țera e numai pământ maghiar, ce nu l-am căpătat nici din Flandria, nici din grația străbunilor romani, — ci noi însine ni-l-am câștigat și l-am păstrat timp de o miă de ani.”

Ei bine, decât este așa, decât Ungurii doresc statul național maghiar, care de altă parte reclamă maghiarisarea Sașilor, atunci e clar că Sașii nu pot fi credincioși ideii de stat maghiar, ce-o profesă ađi teroriștii din dieta ungară,

De aici urmază, că toate încercările Sașilor, de a dovedi prin articol și prin graiul viu al deputaților lor, că purtarea lor față cu statul și cu legile lui este corectă, trebuie să rămână zadarnice, pe cât timp dovedile se învêtesc în cercul vițios indicat.

Repețim dér, că nu ntelegem de ce-și mai pierde timpul d-lu Filtsch a capacita pe cei dela „Kolozsvar”, când însuși recunșce, că ei nu sunt de capacitați.

Nu vede, că ei nici cu implinirea corectă a datoriei față cu legile nu sunt mulțumiți și nu sunt nici cu aceea satisfăcuți că Sașii plătesc darea punctuală, că nu agitază în contra ordinii legale și că se supun autorităților? Nu vede că ei de aceea cer dela Sași nouă probe de credință către stat, pentru că aceștia încă n-au

capitalul dinaintea ideii de stat național maghiar?

Ori cum s'ar talmăci dér discursul-program al deputatului br. Eugeniu Salmen, ales în locul lui Steinacker; ori-cum ar fi înțeles, densusul viitoare politica a Sașilor, în sens activ ca Sașii să dea nouă dovede de lealitate Ungurilor, sau numai în sens pasiv, ca adevă „Sașii să nu întreprindă nimic ce ar pute da nascere neîncrederii în contra lor, — această neîncredere va exista și va crește pe și ce merge, pe cât timp Sașii nu vor renunța la apărarea individualității lor naționale și nu se vor închina idolului celui de la putere.

Ca să scape din acest cerc vițios, Sașii ardeleni ar trebui să înceteze de a se mai osteni în zadar spre a face albă pe arap și să inaugureze odată o politică mai rezolvată și mai acomodată intereselor lor de esistență.

DIN AFARĂ

Precum spune „Românul”, se semnalază concentrări de trupe rusești în Basarabia. Se dice că dislocările vor începe în primăvera viitoare. De altă parte „Telegraful” din Bucuresci a primit o corespondență din Chișineu în care se relatează, că mare mișcare de trupe se face în Polonia și Basarabia. La Reni a sosit un regiment de cazaci.

„Grașdanin” anunță, că în ministerul rusești de război se ventilază cestiunea, d'a se încredința acestei autorități superioare conducerea tuturor căilor ferate rusești în casă de mobilizare a armatei și de război. În același timp anunță Moskovskija Vjedomosti, că comisiunea de revedere a dării din minister de finanțe a lucrat o lege de prestațiune de război. După această lege, populațiunea va fi obligată ca, afară de sarcinile ce are să le pörte în timp de pace, să dea trupelor în casă de război și de mobilizare cai, proviziuni și nutreț. În

scopul acesta se vor ține în evidență, încă în timp de pace, toate datele despre proviziunile aflătoare în diferitele localități.

Camera belgiană s'a amânât până la 15 Ianuarie, după-ce a primit legea pri-vitoare la limba flamandă. Prin această lege, la judecătorii din părțile locuite de Flamand și se va folosi față cu aceștia limba flamandă atât în tractarea cauzelor de judecată, cât și în pronunțarea sentințelor.

Raportul asupra proiectului militar ce s'a prezentat camerei italiene se poate privi, precum spune corespondentul din Roma altă țiarului „N. freie Presse”, ca un act menit a combate pe aceia, cari consideră măsurile militare propuse ca o vestire a viitorului război contra Franciei. Proiectul, dice raportorul Derenzis, nu este decât o reintercere la legea din 1885, care a pus guvernului la dispozițiune 215 milioane pentru scopuri de înarmare și apărare. Din acei bani s'au cheltuit numai 80 milioane, dér fiindă acum ori ce speranță de pace a suferit o lovitură simțitoare, restul de 135 milioane să se cheltuească în anul acesta. Alte 8 milioane să se cheltuească pentru fortificarea băncilor stăncose dimprejurul insulei Maddalena și a întregului ținut strategic ce stă în legătură cu acesta; vr'o 80 milioane să se cheltuească pentru neamănata aședare a unui alt doilea rând de șinț pe cele mai importante distanțe (Roma-Neapole, Roma-Florența ș. a.). Astfel la sfârșitul anului administrativ curent vor fi cheltuite pentru toate tfebuințele extraordinare ale puterii armatei italiene 300 de milioane. Cu acestea însă Italia e încă departe de un sistem de apărare în adevăr complet și de marile planuri ale lui Mezzacapo. Cu măsurile propuse statul nu e în stare a purta un război ofensiv, deci numai de apărarea țării e vorba.

Foile polone din Lemberg au primit din Vatican sciri liniștitoare despre starea tractărilor cu Rusia, și anume Curia se dice că e hotărâtă să nu cedeze în privința considerării limbei rusești în liturgiă, dér în schimb nu va face greutăți în cestiunea persoanelor la ocuparea

FOILETONUL „GAZ. TRANS.”

Prelegeri unguresci.

Deva, Noevre 1888.

II.

În ora de constituțiune se silesc d-lu profesor să arate elevilor săi poporul unguresc într'o iconă nu mai puțin splendidă, ca în cea de istoria.

„Constituțiunea liberală, în forma ei de ađi, — propune densusul — este o întocmire dintre cele mai vrednice de atențiune, e o probă, că în țera ce se cărmuesce pe bazele unei astfel de constituțiuni, rațele binefăcătoare ale culturai au străbătut și au prins rădăcini din destul.”

„Un stat, carele și în zilele noastre se mai conduce după formele ruginite ale evului vechiu și de mijloc, prin absolutism, cum bună-ora Rusia se cărmuesce, nu poate purta numirea de civilizat și cult! La noi, în Ungaria însă, nu domnesce spiritul constituțional rusești și nu a domnită niciodată!”

„Legile noastre sunt cele mai libere, putem dice, din totă Europa! Căci așa este firea Ungurului, îi place să trăească în libertate și să facă și altuia parte din ea!” Dovadă despre acesta e nobila faptă a nobililor maghiari dela 1848, cari nesiliți de nimeni, din libera lor voină, după o înțelegere între ei, au abdiș de drepturile lor, dând libertate poporului de jos, robii nobilimii.”

„Firea lor nu-i iertă să mai țină în sclavagiu poporul, deși o puteau face în înțelesul legilor pe atunci în valoare!”

„A ștersu nobilimea robota și a dăsu: fiăcare cetățen să fie de o formă îndreptățită înaintea legilor; — pe nobilă ca și pe opincară să-lu pedepsească legea cu totă asprimea ei pentru fapta lui rea, — în țera noastră să se bucure fiecare de cea mai desvêrgită egală îndreptățire: să creăm dér cel mai liberal constituționalism! Dăsu și făcut. Până în ziua de ađi noi ne conducem pe baza legilor puse la cale de înțelepții nostri frați dela 1848.”

„Dér să nu aibă cineva ideea, că

doră constituționalismul ar fi datându la noi numai dela acest an! Constituțional și liberali au fost Ungurii totdeauna!”

„Urme despre acesta aflăm până și la cei dintei strămoși ai nostri, cari au locuit aceste țări. Aduceți-vă numai aminte dîn istoria, că Maghiarii au ajuns pe acest loc sub conducerea a șapte capi. Au stat ei multă vreme astfel despărțiți prin persoanele conducătoare? Nu! Incă în vietă fiind șefii celor șapte despărțiminte, ei au venit la, fără indoială, înalta idee, că ar fi bine să se unescă toți, supunându-se unui singur Domn. Propus și făcut! Neprimind Almos, Arpad a fost ales de capul tuturor, ér poporul i-a jurat supunere, dându-i drepturi și datorințe față de națiune, și reciproc națiunii drepturi și datorințe față de Domn.”

„Apoi au aflat aici Maghiarii mai multe popore locuitoare, cu cari s'au luptat și le-au învins; supunându-se însă acestea, ei li-au lăsat limba și credința proprie, un lucru acesta pe atunci neobișnuit și pe care ađi ilu condam-

năm și regretăm. Era multă mai înțelescescă să le fi impus limba și credința lor, urmarea ar fi, că ađi nu am avă atâta de lucru cu naționalitățile!”

„Au nu este ore faptul unirii tuturor Maghiarilor sub un cap do-vadă destul de puțină despre spiritul de constituționalism al poporului nostru, descris de cronicarii germani drept un popor sălbatic, prost și răutăcios? Er faptul lăsarii limbei și credinței fiecărui popor supus, nu este ore o dovadă despre spiritul de liberalism al acelorași Maghiari?”

Și toate acestea în nișce vremuri, când alte neamuri nici idee nu aveau de astfel de lucruri! De atunci și până ađi tot așa au mersu trebile: legile liberale constituționale au fost prin vécuri călăzuza poporului unguresc! Urmăriți numai istoria și ea vă va încredința despre toate acestea!”

„Spre fala neamului nostru fie dăsu, Austria de ađi dela noi a luat esemplu, noi i-am dat constituțiune!”

Era anul 1867. În Austria încă, precum până'n acea vreme, așa și atunci, Monar-

episcopatelor vacante. Rusia pretinde adevărat, ca locurile de episcopi să fie ocupate cu persoane care îi convin ei; pretențiunea însă d'a se servi liturgia în bisericile catolice din Rusia în limba rusă, Papa nu e nicidecum dispusă a o împlini.

Despre Emin și Stanley au sosit scrisorile îmbrucătoare din Africa. Göschen a cerut în camera comunelor o depeșă din Zanzibar transmisă de „Oficiul Reuter“, precum și o depeșă transmisă de „Eastern Telegraph Company“, care vestesc, că Emin și Stanley au ajuns la Aruvimi. Scirea au adus-o în Zanzibar curieri de ai marelui comerciant de sclavi Tibbo-Tib tocmai dela cataractele lui Stanley. Se așteaptă să sosească amărute. Aceste scrisori fac să se creadă și mai mult, că scrisoarea lui Osman Degma, prin care făcea cunoscut Englezilor din Suakim, că Emin-pașa și Stanley se află în mâinile lui, e o țesătură de minciuni, la care și-a luat refugiu capul trupelor Madhiste în credința, că-i vor preda Englezii Suakimul, ca să nu omore pe Emin și pe Stanley. Aruvimi, cum se știe, e un riu secundar al fluviului Congo, în care se varsă cam la 150 kilometri spre nord-vest de cataractele lui Stanley.

Salisbury a declarat în camera lordilor, că atunci, când a știut, că nu e probabil să întreprindă Germania în Africa oștiță operațiuni pe uscat, a înțeles expedițiunii în interiorul Africii. Această nu s'a putut referi la bombardarea localității Bagamoyo. Ceea ce a făcut Germania, ar fi făcut-o și decă Anglia n'ar fi fost înțeleasă cu ea. Germania s'a dus într'un tînut, asupra căruia își exercită influința sa. Procederea ei se mișcă în cadrul dreptului ginților. Anglia e înțeleasă cu Germania într'o afacere specială și a primit ajutorul Germaniei pentru suprimarea comerțului de sclavi. Acțiunea comună se mărginește la blocare. Decă Germania va întreprinde expedițiunii în interiorul Africii, acesta nu va atinge pe Anglia.

În privința Suakimului, ministru-șef englez Salisbury s'a exprimat în camera lordilor, că n'are să se întreprindă nici o expedițiune în Sudan, decă nici Suakimul nu se poate preda Sudanilor. Anglia n'are să ofere nimic triburilor dușmane, decă nici nu le amenință. De altă parte a intra în relațiuni mai de aproape cu triburile amicale, nu e avantajos, căci atunci s'ar lărgi cercul de apărare împrejuri Suakimului și e întrebare, decă în schimbul acestor jertfe s'ar câștiga ceva. Politica, care se bazează pe ideea, că triburile ar preferi administrațiunea engleză celei egiptene, e slabă și fără putere. Salisbury îndrumă pe Dunraven, care

a recomandat să se ridice în Suakim steagul englez, să studieze mai înainte tratatul din Paris.

După o scire a „Oficiului Reuter“, în Newyork a sosit din San Domingo vestea, că flota generalului Legitime, noul președinte al republicii Haiti, a bombardat Cap Haitien, după ce consulilor străini li s'a dat timp de 36 ore pentru plecare. Locuitorii au fugit în munți. Cu toate acestea în decursul bombardării au fost uciși, dice-se vr'o 15—20 de omeni.

SCRILE PILEI.

În zilele trecute s'a înmormântat în Bucuresci soția decedatului Ioan Oteteleganu și conform testamentului, ce l'a fost făcut binafătorul boer, averea sa, precum sună punctul patru, a lăsat-o spre următorul scop: „După încetarea din viață a soției mele, întreaga mea avere va servi pentru înființarea unui institut de fete române, cărora li se va da o creștere și educațiune de buncime, fără pretensiuni și lăcomie; prisosul ce va rămâne după bugetul anului se va capitaliza spre a se da dește fetelor, eșite din acest institut, ce nu va mai fi nici mai multă nici mai puțin decă două sute galbin (vr'o 2400 lei).“ Avera e de vre-o 4 milioane lei. — Paraschiv Vasiliu, mare proprietar și agricultor în Galați (România), a dăruit 60,000 lei pentru spitalul rural din Pechea. — Br. Alexandru de Vasilco, din Bucovina, depunând jurământul de consilier intim al M. Sale monarhului, a dăruit 400 fl. pentru copii, s'ermani dela școlile populare.

Telegraful român din Bucuresci spune, că consiliul de miniștri a hotărât reluarea negocierilor pentru încheierea unei convenții cu Austro-Ungaria. Această hotărâre s'a luat din inițiativa regală. D-l P. P. Carp se ocupă aș cu alcătuirea unei noue comisii de delegați.

Reuniunea femeilor române din Sibiu invită prin comitetul său la balul ce-l va da în 19 Ianuarie 1889 st. n. în sala hotelului la „Impăratul roman“. Începutul la 8 ore seara. Venitul curat este destinat în favorul reuniunii. Prețul de intrare: a) de persoană 1 fl. 50 cr. b) membrii de familie câte 1 fl. 50 cr. de persoană, er dela 3 persoane în sus de fiecare persoană câte 1 fl. Logea mare 8 fl.; logea mică 5 fl. Bilete de intrare se vînd în ziua balului înainte de ameză dela 10—12 și după ameză dela 3—5 la hotelul „Impăratul roman“, camera Nr. 1 și seara la cassă.

chul, actualul glorios Impărat și Rege, doamna după cum Măestății Sale și sfetnicilor săi le venea la socoteală.

„Trebuie nu mergeau însă bine așa. Armata imperială perdea luptă după luptă, a pierdut, precum scimă, posesiunea din Italia, a pierdut renumita luptă dela Königretz. Maiestatea Sa a căzut pe gânduri; pentru-ce ore glorioasă armată de odinioară aș e peste tot locul înfrântă? Nu trebuie să uităm însă, că pe noi, pe Unguri, ne stăpânea absolutismul austriac! — Maiestatea Sa a chemat atunci la sine pe „marele politic“ al poporului unguresc, pe Deak, și întrebat ce poate fi cauza înfrângerii armatei, acesta a răspuns: „Pentru-că Ungaria nu are libertate!“

„Înaltul Domn a spus: „Bine, voi da der și Ungariei libertate, — voi să fiți într'u tute liberi, să aveți parlamentul și legile voștre, numai armata și persoana Domnitorului să fie una, — haide, încheiem pact dualistic!“

„Ce au răspuns la acesta Ungurii? Ba! Noi, națiunea constituțională liberală, nu putem lega alianță cu un stat, unde

și aș se mai domnesce în mod absolut!“

„A spus atunci Impăratul: „Bine, ca bine să fie, etă dau și Austriei constituțiune liberală!“ Dă și făptuit. De atunci Austria își are libertatea și constituțiunea sa!“ ...

Der fie-ne destul, să nu'l mai urmărim pe d-l profesor în propunere. Cine este miopul să nu vadă din espusele lui „superioritatea vecinică“ a șovinștilor unguři? Ceeace Austria e aș, la finea vécului al 19-lea, Ungaria era înainte cu de ce vécuri!

Să ne dăm numai bine sēma, și vom admite cu toții, că Austriei de nu ar fi atât de „nerecunosători“ pe cât sunt, portretul „marelui“ Deak nu ar lipsi nici din casa celui dintău ministru, nici din cea a ultimului țeran! Der ce să'i faci? Lumea e rea și îndărănică, și mai bună nu o pot face, precum, se vede, nici chiar străncii șovinști unguři!

(Va urma.)

Au mai fost înaintași la gradul de sublocotenent în rezervă: Ioan Fodor, Demetriu Baroš, Alexandru Coloz, Desideriu Curti, Stefan Ignăț, Vasiliu Haidu, C. Verzar, Ion Matusca, Petru Lucaciu, G. Deșan, Stefan Fechete.

Cetim în „România Liberă“ din Bucuresci: În decursul acestei luni va apăre în capitală o fōe literară în limba germană intitulată „Das literarische Dacien“, care are de scop a face cunoscut și publicului din străinătate literatura noastră populară și unele din lucrările mai principale ale autorilor români. Redactorul acestei reviste, cunoscutul autor al „Siluetelor țigănesci“ ce au apărut acum doi ani la Cernăuți, d. O. Neutschotz, membru din familia cunoscutului bancher din Iași, Jaques Neutschotz. Numerii proximi vor conține: biografia cu portretul și câte-va poezii de ale poetului Eminescu și de d-na M. Poni, nuvele de d-na M. Kremnitz și de d. dela Vrancea, povești de d-l Ar. Densușan, paserile cu legendele lor de d. Fl. Mărian, fanarioții de d. A. D. Xenopol, etc.

Tribunalul din Agram a condamnat la 15 ani închisore, perderea prebendei și plata cheltuelilor de judecată pe preotul din Topusko, Mile Popović, pentru că, fiind în relațiuni cu soția unui funcționar, i-a dat acesteia otravă ca să-și omore bărbatul.

Tribunalul din Bucuresci a condamnat la muncă silnică pe viață pe Ioniță Machedon și pe Simion Timaliu, doi dintre ucigașii familiei Lespezeanu din Strada Dionisie.

Bilete de abonament pe un an d'a călători ca și până acum pe linii combinate ale căilor ferate r. ung. ale statului se dau și pe anul 1889. Tariful respectiv se poate căpeta gratuit în biuroul de bilete de drum de fier din loc (Strada Vămii 10) și tot acolo se pot comanda și bilete de abonament.

Vederile deputaților Grünwald Bela și Ludovic Mocsary asupra cestiunii naționalităților.

(Estras din capitolul XI al opului „A régi magyar nemes“, scris de d-l Ludovic Mocsary)

(Urmare.)

Maghiarisarea are destul tărēm, fără a se mai face nici o presiune și nici o politică de maghiarisare, netrecînd într'u nimic peste limitele lealității și ale cruțării. În mână Maghiarimei se află limba statului, acesta este prin propria ei putere un mijloc eficace, și este un avantaj atăt de mare, încăt decă nici prin acesta nu se va pute răslăți, atunci și așa ar fi zadarnică orice presiune, ar trebui să vedem, că rassa maghiară este lipsită nu numai de puterea expansivă, ci chiar și de puterea de viață.

Acest mijloc își are efectul său; sporirea ce se observă în diferite direcțiuni, care sporire fără îndoelă e foarte considerabilă, acestei împrejurări este a se datori, precum și încâtva împrejurării că totuși se află în această rassa maghiară ceva, ce deșteptă simpatia în omeni. Din astă causă anumite elemente clătătoare, cari și-au pierdut echilibrul de gravitațiune, se alipesc la noi și nu la naționalitățile de altă rassa.

Tărēm vast își are lățirea maghiarismului, precum am știut mai sus, între locuitorii germani, și mai vortos între locuitorii germani dela orașe, la cari nu străbată nici un fel de agitațiuni de ale Schulverein-ului. Mai are însă un tărēm, și acesta nu este altul decăt însăși maghiarimea. Vrem să cercim, și fiind-că acesta ni s'a prefăcut în obicei, nici nu băgăm în sēmă ce stare abnormală este germanisarea unei mari părți din cele mai distinse cercuri. Nici nu se crede nimenea dator a și

intorce activitatea și atențiunea sa coreșpundătoare asupra schimbării acestei situațiuni, ca și cum numai masele ar fi datore a se da ca Maghiari. N'ar strica însă, ca kulturegylet-urile din părțile de sus să-și întorcă atențiunea și asupra acestei împrejurări, să facă ca omul să audă cevași cu mai multă claritate acele cuvinte însuflețitoare, ca rasi se vestesc cuvântul maghiarisării. Grünwald Bela dice într'un loc, că marea dezvoltare a sentimentului național o caracterizează acea nervositate, ce se dovedește în afacerile privitoare la naționalități. Mărturisesc, și eu însumă mir, când vedă atăta paciență manifestată din partea publicului față cu înfricoșata scărmanare a limbei unguresci, făcută adeseori și tocmai în castrele ei proprii. Se pare ca și cum ar fi o umilire înăscută din partea Maghiarilor, ceea ce din partea Nemaghiarilor este o datorință. Un lucru ne mai pomenit este acesta la ori care altă națiune.

Ce speranțe putem noi ave dela realizarea celor mai însemnate probleme ale statului după cele două principii deosebite? — Trebuie să citez erăși din cartea lui Grünwald Bela un loc, din care cu o parte m'am ocupat deja, der și cealaltă parte este peste măsură interesantă. Sună așa: „Statul nu este numai un factor autoritar, nu cuprinde în sine numai organizarea legislațiunii și a justiției, nu e numai realizatorul drecării libertăți abstracte, ci el este și forma, în care o națiune trăește și se dezvoltă după propria ei individualitate“. Nu este bătătoare la ochi ironia, cu care Grünwald Bela vorbesce despre libertate? Libertate abstractă, ore-care libertate abstractă, numai câtă nu dice un „pic“ de libertate. A vorbi astfel despre ideea de libertate e un lucru foarte ciudat din partea unui om, care a trecut și prin astfel de timpuri, când nu audia amintindu-se de libertate, fără a se dice „sfânta“ libertate. Acea „ore-care libertate abstractă“ ne aduce foarte bine aminte de „fanatismul și sentimentul patriotic“, pentru aflarea cărora expresiuni d-l Grünwald Bela ar pute și ceră permisiune.

După elă așaderă siguranța libertății nu aparține problemelor statului. Noi însă în timpurile mai vechi altmintrelea am învățat; libertatea am considerat-o ca cea mai scumpă între bunurile pămîntesci. Clubul de odinioară, omenii „reuniunii Pecovics“ din Pesta n'au fost nise amici mari ai libertății, cu toate acestea însă ei n'ar fi cutezat să vorbescă despre libertate cu atăta cinism. N'am avut dreptate când am știut, că statul modern, după modul de închipuire al lui Grünwald Bela, este frate gemen cu acel regat absolutistic, care a strivit „statutele și ordinele“ și creând administrația de stat pentru realizarea interesului public, s'a umplut cu idealism? Despre ideile vorbesce foarte adese-ori Grünwald Bela, la culmea idealismului voește el să ridice doctrinele politice naționale și ale centralizațiunii. Fără cultul libertății nu există idealism în politică. O politică ca aceea, care își bate joc de sentimentul patriotic și de libertatea abstractă, care se provocă la Bismarck, germanisatorul Alșaiiei și al Posenei, și tocmai așa se provocă și la țarul rusesc, rusificatorul Poloniei, — nu știu de unde își ia pretențiile sale la idealism.

Der o politică de naționalitate ca a lui Grünwald Bela, decă a lăsat la o parte libertatea abstractă, e deplin logică și consecventă. Decă statul trebuie să stea în sensul strîns al cuvîntului pe basa politice de naționalitate, și pentru acesta nu este de ajuns supremația maghiarimei, ci e de lipsă maghiarisarea în mase, atunci n'avem să privim nici la dreapta, nici la stînga, nu se poate face alegere în mijloce, se preface în afectațiune respectarea dreptului, susținerea egalității de drept, li

Nru 14571-1888

PUBLICAȚIUNE

referitoare la așternerea fasiunilor dărei de agonisită de a III și a IV classă a fasiunilor dărei camelor după capitală și a fasiunilor după capitalele passive. In urma ordinațiunei inspectoratului de dare din 25 Octomvrie a. c. Nru. 18,266 se provocă, spre scopul conșcrierei și măsurării dărei pro 1889: 1. Toți acei, cari aparțin dărei de agonisită de a 3-a clasă, și anume: fabricanți, comercianți și industriași, bancheri, medici, avocați, ingineri, arendatori etc. peste totți acei, cari poartă o profesiune educatōre de folos, și acei, cari după o astfel de profesiune nu au plătit dăre cu ocașiunea măsurării dărei pro 1887; 2. Toți acei, cari aparțin dărei de agonisită de a 4-a clasă a căroră salarū lunarū, pensiuue, trece peste 40 fl., precum amployați comunali—eclesiastici—de societăți și acei privați, preoți, profesori, învățători, comptabil, cassari etc.; 3. Toți acei, cari au capitale date cu camătă; 4. In fine toți acei, pe a căroră realități zacū capitale cămătuite, — ca să și procure fără întârziere dela oficiolatul orășenescū de dare cōlele pentru fasionarea dărei, reășternândū la același oficiolatū fasiunile dărei de agonisită de a 3-a și 4-a classă, precum și acele pentru dărea camelorū pentru capitalū, celū multū până in 15 Ianuarie 1889 și acele pentru capitale passive până in 31 Ianuarie 1889. Fasiunile capitalelorū passive așternute mai târziu, și anume celū multū până in 15 Februarie 1889 se primescū numai pe basa unei petițiunī, carea va justifica motivulū întârzierei, — ca îndrumatōre la măsurarea aruncului generalū asupra dărei de venitū pro 1889;

pe când acele așternute după 15 Februarie 1889, nu se vor vōr considera de felū. Așternerea fasiunilorū capitalelorū passive, carea are să resulte in fiă-care anū, îndată ce la măsurarea aruncului generalū asupra dărei de venitū se pretinde de cătră acelu supus dărei că să se ia in considerațiune îngreunarea realități-lorū, — se atestă fiecārei partide prin unū atestatū estradatū de oficiolatulū orășenescū de dare provēdūtū cu datulū, cu subscrierea respectivului amployatū de dare și cu sigilulū oficiosū; acestū atestatū valorēzā ca singurū documentū pentru partidā asupra așternerei fasiunei pentru capitalele passive. Acele partide, cari pentru sumele ce zacū pe realități le lorū, solvescū pe lângă cameltele pentru capitale și cuote pentru amortisațiunea capitalelorū, au ca se iuducā in fasiune atātū suma pe care o-au datoratū la începutū, cātū și suma, carea in decursulū timpului s'a solvitū prin amortisārī sēu rate din datoria primordialā; in fine au ca să amintescā și carnetele, cari le solvescū creditorului anualminte pentru capitalū. Brașovū, 20 Decemvrie 1888.

Magistratulū orășenescū. 34 M.3-3

Numere singuraticice din „Gazeta Transilvaniei“ a 56 se potū cumpēra in tutungeria I. Gross, in librăria Nicolae Ciurcu și Albrecht & Zillich.

EDICT.

Nr. 344 - 1888.

Dupăce Nicolau Roșca, a Pecului gr. cat. din Maieri, de 8 ani și-a părăsitū cu necredință legiuita sa muiere, pre Sanda Roșca n. Crișianū, asemenea gr. cat. din Maieri, și nu i se scie ubicațiunea ace-luia, se citezā prin acestā, ca in terminū de 1 anū să se presen-teze inaintea forului matrimonialū subscrisū, căci altcum procesulū divorțialū urditū in contra-i de numita sa muiere se va pertracta și decide și in absența dēnsului, fiindū inlocuitū prin curaturū ad actum.

Dela forulū matrimonialū gr. cat. de I instanță alū protopo-piatului Albei-Iulia.

Alba-Iulia, 24 Decemvre 1888.

Simeonū Micu, protopopū.

210,3-2

ABONAMENTE

„GAZETA TRANSILVANIEI“

se potū face cu începerea dela 1 și 15 ale fiecārei lunī. mai ușorū prin mandate postale.

Adresele ne rugāmū a ni se trimite esactū arătāndu-se și posta ultimā.

Prețulū abonamentului este:

Pentru Austro-Ungaria:

- pe trei lunī 3 fl. —
„ șese lunī 6 fl. —
„ unū anū 12 fl. —

Pentru România și străinătate:

- pe trei lunī 10 franci
„ șese lunī 20 „
„ unū anū 40 „

Administrațiunea „Gazetei Transilvaniei“.

Mersulū trenurilor

pe liniile orientale ale căii ferate de statū r. u. valabilū din 1 Iunie 1888.

Table with multiple columns for train routes: Budapesta-Predealū, Predealū-Budapesta, B.-Pesta-Aradū-Teiuș, Teiuș-Aradū-B.-Pesta, Copșa-mică-Sibiu, etc. Includes departure times and fares.